

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО

Кафедра Теорії спорту та фізичної культури

Бріскін Ю.А.

ОЛІМПІЙСЬКИЙ СПОРТ В УКРАЇНІ

Лекція з навчальної дисципліни
«Олімпійський спорт»

Тема 10. Олімпійський спорт в Україні

1. Олімпійський спорт в Україні до 1992 року.
2. Сучасний стан олімпійського спорту в Україні.
3. Спортсмени України на Іграх Олімпіад (після 1952 р.).
4. Спортсмени України на зимових Олімпійських іграх (після 1956 р.).
5. Олімпійці Львівщини.

1. Олімпійський спорт в Україні до 1992 р.

До 1992 року, коли МОК був визнаний НОК України як самостійної незалежної держави, олімпійський спорт України був складовою частиною олімпійського руху Росії (до 1917 р.), а в подальшому – колишнього СРСР. Це й визначало розвиток українського олімпійського спорту протягом століття.

Серед тих, хто 1894 р. разом із П'єром де Кубертеном активно брав участь у підготовці та проведенні Олімпійського конгресу в Парижі, що ознаменував еру відродження олімпійського руху, був російський генерал О. Д. Бутовський, який народився та виріс на Полтавщині. Серед запрошених на перший Олімпійський конгрес представників Росії був і дворянський депутат з Києва Дмитро Меленевський.

На жаль, українських спортсменів не було серед учасників олімпійських змагань на Іграх I Олімпіади 1896 р. в Афінах ¹.

Не виступали спортсмени Росії й на іграх 1900 р. у Парижі та 1904 р. у Сент-Луїсі. Сталося це навіть не через фінансову скруту. У російських спортсменів ще не існувало жодного керівного органу і замовити про них слово в уряді було нікому. Лише на іграх IV Олімпіади 1908 р. у Лондоні Росію приватно представляли п'ятеро ентузіастів, яким меценати допомогли дістатися до британської столиці. Унікальний фігурист із Петербурга М. Панін-Коломенкін здобув золоту нагороду за виконання спеціальних фігур, срібні медалі на борівському килимі вибороли легковаговик М. Орлов та богатир-важковаговик А. Петров.

Певною мірою вдалий виступ піонерів російського олімпізму підштовхнув державних діячів до створення національного олімпійського комітету Росії, що було зроблено у 1911 році.

На Ігри V Олімпіади 1912 р. в Стокгольмі пройшли відбір до збірної команди Росії лише такі українські спортсмени, як П. За коворот та З. Купченко. Втїшало те, що у команді Австрії стартував В. Понурський зі Львова, який був третім у попередніх забігах на 200 та 400 м ².

Відповідно до рішення Російського олімпійського комітету право на проведення Першої російської Олімпіади 1913 р. було надане Києву. Цього ж року був утворений Київський олімпійський комітет під керівництвом А. К. Анохіна. У ці роки в Україні нараховувалось біля 200 різних спортивних колективів, в яких займалося спортом близько 8 тисяч чоловік. Так, окрім кількох уже існуючих на той час спортивних товариств «Сокіл», «Орел», автомобілістів, туристів, повітроплавання, яхт-клубів, було створено гурток «Спорт», тенісний клуб, клуб любителів спорту, гімнастичне товариство «Російський богатир», київське спортивне товариство та ін.

На організацію олімпіади було виділено 10 тис. рублів. Було реконструйовано велотрек та побудовано стадіон.

У змаганнях з 14 видів спорту виявили бажання взяти участь близько 600 спортсменів з 22 міст, зокрема українських - Києва, Харкова, Одеси, Чернігова, Кам'янця-Подільського, Луцька та ін. найбільш представницькими були змагання з легкої атлетики. Що зібрали 174 учасники, а найчисельнішу делегацію вивели на старт кияни.

Після Жовтневої революції 1917 року спортивне життя в Україні активізувалося ще більше. Почали будуватись спортивні споруди, створюватися нові спортивні організації, зросла кількість людей, що займалися спортом.

У 1923 році в Харкові на стадіоні «Спартак» та на Дніпрі у Києві (водні види спорту) пройшла I Всеукраїнська спартакіада, в якій взяло участь близько 300 спортсменів з 8 губерній.

Обов'язковим для всіх учасників було багатоборство – шестиборство для чоловіків і триборство для жінок. Не всі лідери молоді української «королеви спорту» вийшли на старт в Харкові. Найкращі з них у ці дні виступали у Москві (I Всесоюзне фізкультурне свято). Обов'язкові нововведення торкнулися також і футболістів. Перед усіма без винятку іграми тепер мали відбуватися змагання з обведення м'яча на 110-метровій лінії. Точності удару. Бігу на 60м та в естафетному бігу 11х1000м, що з часом замінила естафета 11х100м. Під час розіграшів призів це «навантаження» іноді відіграло вирішальне значення.

1923 р. в Харкові було створено Вищу раду фізичної культури України, яка об'єднала усі спортивні товариства. Новому керівному органу було надано функції Олімпійського комітету України, що на той час припинив свою діяльність.

На IV Всеукраїнській спартакіаді, яка проводилася у 1927 році, на старти різних змагань вже вийшло більше 20 тисяч чоловік. Вперше у змаганнях взяли участь сільські колективи, а також спортсмени Німеччини і Чехословаччини.

Майстерність спортсменів України була продемонстрована на I Всесоюзній спартакіаді у 1928 році, де українські спортсмени стали переможцями у багатьох видах спорту – гімнастиці, волейболі, гандболі, баскетболі, водному поло та ін.

Тридцять років стали періодом бурхливого розвитку українського спорту. У 1930 році було відкрито у Харкові Державний інститут фізичної культури України (ДФКУ). П'ять технікумів фізичної культури працювали в Києві, Дніпропетровську, Одесі, Луганську й Артемівську. У 1931 році в Харкові було відкрито науково-дослідний інститут фізичної культури, а в 1935 р. при ДФКУ була утворена вища школа тренерів.

В Україні виросла велика група спортсменів вищої кваліфікації. Наприклад, у 1935 році В.Титов встановив два світових рекорди з кульової стрільби. Важкоатлет Г.Попов, застосовуючи науково обґрунтовану систему підготовки, протягом трьох років (1938-1940 рр.) встановив 126 рекордів СРСР, 79 з яких перевищували світові.

На жаль, спортсмени України майже не мали змоги брати участь у змаганнях за кордоном. Але ті можливості, що все ж таки випадали, використовувалися досить пристойно. Так на III Олімпіаді робочих-спортсменів в

Антверпені у 1937 році гімнасти М.Дмітрієв, О.Бокова, Т.Деміденко, А.Зайцева, легкоатлетка З.Синицька, важкоатлети Г.Попов, М.Касьяник, Я.Куценко та інші спортсмени виступили дуже успішно.

Інтенсивно розвивалась база для занять спортом. У 1940 році в Україні було вже 610 стадіонів і комплексних спортивних майданчиків, більше 2,5 тисяч футбольних полів, біля 1,5 тисячі спортивних залів, біля 15 тисяч ігрових майданчиків.

Принципово новий етап розвитку спорту вищих досягнень розпочався в Україні після визнання МОК Олімпійського комітету СРСР і прийняття рішення про участь у Іграх XV Олімпіади 1952 р. в Гельсінкі.

Спортивні організації, тренери і спортсмени України включилися в олімпійську підготовку. Не дивлячись на відсутність досвіду участі в міжнародних змаганнях, спортсмени України чудово виступили на Іграх XV Олімпіади (10 золотих, 9 срібних і 1 бронзова медаль).

Належно виглядали спортсмени України і на Іграх Олімпіади у 50-60-і роки. Кожна четверта золота медаль була українською. В цей період в Україні була вихована плеяда видатних спортсменів сучасного олімпійського руху: гімнасти В.Чукарін³, Л.Латиніна⁴, Б.Шахлін, М. Гороховська⁵; легкоатлети В.Голубничий, В.Крепкіна, важкоатлет Л.Жаботинський, плавчиха Г.Прозуменщикова, веслувальник А.Шапаренко.

Такі результати були відображенням добре відпрацьованої системи підготовки в Україні спортсменів вищої кваліфікації. Основними елементами цієї системи були:

- піклування держави про розвиток фізичного виховання, дитячо-юнацького спорту і спорту вищих досягнень;
- наявність організаційно-методичної системи масового спорту і спорту вищих досягнень;
- широка мережа спортивних споруд, колективів фізкультури, дитячих спортивних шкіл та інших організацій, зайнятих підготовкою спортсменів;
- популярність спорту серед населення України, особливо у дітей і молоді, здорова соціальна атмосфера навколо спорту вищих досягнень;
- ефективна система підготовки тренерів і організаторів спорту в інститутах і технікумах фізичної культури;
- високий рівень розвитку спортивної науки, перш за все теорії і методики спортивного тренування і спортивної фізіології.

Після поразки на Іграх XIX Олімпіади в Мехіко (1968) в Україні була значно модифікована система організації підготовки спортсменів, інтенсифікувались будівництво сучасних спортивних споруд, збільшилось фінансування олімпійського спорту, почали створюватися сучасні центри олімпійської підготовки. Велика увага зверталась на підготовку спортивного резерву, централізацію підготовки збірних команд, суттєво була вдосконалена методика підготовки, значно зросли тренувальні й змагальні навантаження.

З'явилося нове покоління видатних спортсменів в Україні, про що свідчать виступи українських спортсменів на Іграх в Сеулі (XXII ОІ, 1988) і в Барселоні (1992).

Досягнення спортсменів України в ці роки були обумовлені в першу чергу інтенсивним розвитком сучасної бази для занять спортом. Комплексні центри олімпійської підготовки включали не тільки стадіони, басейни, зали та інші споруди, але і місця для проживання, харчування, навчання, відпочинку, відновлення та інше.

Аналізуючи рівень розвитку олімпійського спорту в Україні в останні десятиріччя слід відзначити, що основні досягнення були в літніх видах спорту – в першу чергу, в легкій атлетиці, гімнастиці, фехтуванні, різних видах боротьби, гандболі, футболі та інших.

Що стосується зимових видів спорту, то тут вклад спортсменів України у складах збірних команд СРСР не був суттєвим. На різних ЗОІ від України брало участь по декілька спортсменів.

Цікаво знати:

¹ Група спортсменів з Одеського спортивного союзу відправилася до столиці Греції, однак через нестачу коштів вони дісталися лише до Константинополя.

Є достовірні підтвердження того, що під час проведення у 1896 році Ігор II Олімпіади там побував киянин Микола Ріхтер (стрільба з луку, фехтування). До Греції він поїхав не як представник Росії, а самостійно і можливо саме тому не відображений у вітчизняній історіографії як учасник Ігор Олімпіад.

² Російська делегація на новому Королівському стадіоні шведської столиці була однією з найчисельніших, проте жодної золотої медалі в її активі не виявилось.

³ Віктор Чукарін – людина-легенда, яка завоювала 11 олімпійських медалей, серед яких 7 золотих (1952, 1956), 3 срібні (1952, 1956) та одна бронзова (1956), абсолютний чемпіон світу (1954), чемпіон світу та бронзовий призер в окремих видах багатоборства (1954), заклав початок безпрецедентному ряду олімпійських перемог школи українських гімнастів.

⁴ Лариса Латиніна – дворазова абсолютна олімпійська чемпіонка у багатоборстві (1956, 1960), багаторазова олімпійська чемпіонка та призерка в окремих видах багатоборства (1956, 1960, 1964). Дворазова абсолютна чемпіонка світу (1958, 1962), та дворазова абсолютна чемпіонка Європи (1957, 1961). Володарка 18 олімпійських нагород. Її успіхи занесені до книги рекордів Гіннеса.

⁵ Сенсаційним на Іграх Олімпіади у Гельсінкі став виступ Марії Гороховської. Яка виборола сім х медалей у змаганнях зі спортивної гімнастики – 2 золоті і 5 срібних. Вона здобула титул абсолютної чемпіонки Ігор XV олімпіади (у багатоборстві) та встановила незнаний доти рекорд за кількістю медалей. Здобутих гімнастками на одних Іграх Олімпіади.

2. Сучасний стан олімпійського спорту в Україні

Після визнання МОКом НОК України у 1992 році олімпійський рух в Україні став самостійним і відразу зустрівся з великою кількістю складних проблем:

- докорінна перебудова суспільства;
- тяжка економічна криза;
- політична нестабільність,
- відсутність структур керування олімпійським спортом;
- відсутність представництва в міжнародних структурах;
- відсутність кваліфікованих суддів з олімпійських видів спорту;
- відсутність досвідчених тренерів збірних олімпійських команд;
- відсутність достатньої фінансової бази спорту вищих досягнень;
- відсутність серйозної підтримки з боку держави.

Слід відзначити, що до 1992 року вся робота з підготовки збірних олімпійських команд здійснювалася на 90% московськими фахівцями. Виключення складали окремі видатні тренери України, які мали великий досвід роботи в якості головних і старших тренерів збірних олімпійських команд.

Саме силами цих фахівців вже до кінця 1992 року була розроблена концепція підготовки спортсменів України до XVII Зимових олімпійських ігор 1994 р. в Лілліхаммері і до Ігор XXVI Олімпіади 1996 р. в Атланті.

Основна увага була концентрована на наступних принципах:

- органічний взаємозв'язок усіх компонентів підготовки спортсменів до ОІ – організаційних, матеріально-технічних, науково-методичних та ін.;
- спрямованість всієї системи олімпійського спорту на демонстрацію найвищого, максимально можливого для кожного спортсмена результату на ОІ;
- визначення елітної групи спортсменів вищої кваліфікації, здатних досягти результатів, необхідних для успішного виступу на ОІ і створення цій групі усіх необхідних умов, подібних закордонним конкурентам.

В концепції також були виділені пріоритетні завдання у сфері загальної стратегічної підготовки, в її організації і матеріально-технічному забезпечення, плануванні підготовки, системі відбору кандидатів в збірні команди і в стартові склади, в науково-методичному, медико-біологічному та інформаційному забезпеченні підготовки спортсменів і команд, у підготовці кадрів спеціалістів і підвищення їх кваліфікації.

Велику організаційну роботу в стислі строки здійснив НОК, який очолював дворазовий олімпійський чемпіон Валерій Борзов федерації з олімпійських видів спорту.

НОК України співпрацює з державними, громадськими та іншими організаціями. На засадах незалежності та доброї волі Національний олімпійський комітет України об'єднує 40 федерацій з олімпійських видів спорту. НОК також має 27 відділень у всіх областях, а також в Автономній республіці Крим, містах Києві і Севастополі.

Президентами НОК України в різні роки були:

- Валерій Борзов – 1990-1998 роки;

- Іван Федоренко – 1998-2002 роки;
- Віктор Янукович – 2002-2005 роки;

З 23 червня 2005 по 17 листопада 2022 року НОК України очолював олімпійський чемпіон, член МОК, Герой України Сергій Назарович Бубка.

Починаючи з 17 листопада 2022 року, посаду президента НОК України займає Гутцайт Вадим Маркович, Міністр молоді і спорту України (з 2020 р.), олімпійський чемпіон, фехтувальник, Окрім нього у складі виконкому є ще 10 віце-президентів та 16 членів НОК.

Членами МОК в Україні є Олімпійські чемпіони Валерій Борзов (з 1994) та Сергій Бубка (з 1999). НОК України має угоди з відомими у світі компаніями, які підтримують олімпійський рух.

В 1995 році НОК України почав випускати свій офіційний журнал під назвою «Олімпійська арена», який виходить кожного місяця, а з 1997 року видає раз на два тижні бюлетень «Олімпійські новини від НОК України». НОК України має широкі зв'язки з НОКами сусідніх країн та олімпійськими організаціями. Представники НОК України є членами різних міжнародних організацій і об'єднань. Тісні зв'язки НОК України має з українськими спортивними осередками за кордоном. Комітети друзів НОК України були створені і працюють зараз у США, Канаді, Австралії.

3. Спортсмени України на Іграх Олімпіад (після 1952 р.)

Ігри XV Олімпіади, Хельсінки, 1952 р.

25 представників України здобули 10 золотих, 9 срібних та 1 бронзову нагороду.

Гімнаст зі Львова Віктор Чукарін став володарем золотої медалі абсолютного чемпіона та золотих медалей у вправах на коні, стрибках і у командному заліку. У вправах на брусах і кільцях він завоював срібні медалі. Львів'янин Дмитро Леонкін отримав золоту медаль за командну першість і бронзову за вправи на кільцях.

Харків'янка Марія Гороховська виграла золоту медаль абсолютної чемпіонки і чотири срібні медалі у всіх видах гімнастичного багатоборства. Киянка Ніна Бочарова посіла друге місце у багатоборстві і перше у вправах на колоді. На золоту сходинку олімпійського п'єдесталу після концентраційних таборів Другої світової війни, піднявся борець класичного стилю – спортсмен із Запоріжжя – Яків Пункін. Таким чином майже весь здобуток олімпійських медалей Україні принесли гімнасти.

Ігри XVI Олімпіади, Мельбурн, 1956.

34 спортсмени України (14 золотих, 4 срібних і 11 бронзових нагород). Ці Ігри відкрили світу одну з найталановитіших спортсменок сучасності – Ларису Латиніну. Латиніна виступала на XVI, XVII і XVIII Іграх Олімпіад. На перших двох вона стала олімпійською чемпіонкою у багатоборстві, на всіх трьох – чемпіонкою у вільних вправах, один раз – в опорному стрибку. Ця видатна спортсменка є володарем 18 олімпійських медалей – рекорд для спортсменів сучасності.

У Мельбурні першу золоту медаль у вправах на коні отримав київський гімнаст Борис Шахлін. Латиніна, Шахлін, Чукарін, а також киянин Юрій Тітов та донеччанка Поліна Астахова були нагороджені золотими медалями за командну першість. А Віктор Чукарін повторив свій успіх XV Олімпіади і знову став абсолютним чемпіоном.

Чемпіоном Ігор в Мельбурні був і харківський важкоатлет Ігор Рибак (вагова категорія до 67,5 кг). Киянин Віталій Романенко переміг у стрільбі по рухомій мішені "Олень, що біжить" (вважається «довічним» чемпіоном у цій вправі, оскільки вона була знята після Ігор 1956 р.). Володарем золотої медалі у командній першості змагань з сучасного п'ятиборства став киянин Іван Дерюгін.

Таким чином знову левову частку всіх медалей для України здобули гімнасти.

Ігри XVII Олімпіади, Рим, 1960 р.

36 спортсменів України (16 золотих, 11 срібних та 6 бронзових медалей).

Найбільше нагород здобули олімпійці України у змаганнях зі спортивної гімнастики. Борис Шахлін: абсолютний чемпіон в особистій першості, золоті медалі за вправи на брусах, коні, опорному стрибку, срібні за командну першість і за вправи на кільцях, бронзова – за вправи на перекладині.

Юрій Тітов: срібна медаль в команді, срібна – за вільні вправи і бронзова в особистій першості.

Лариса Латиніна: золоті медалі – в команді, абсолютна особиста першість, вільні вправи, срібні – за вправи на брусах і колоді, бронзова – за опорний стрибок.

Поліна Астахова: золото – командна першість, вправи на брусах, срібло – за вільні вправи і бронза за особисту першість у багатоборстві.

Маргарита Ніколаєва: золоті медалі за командну першість і за опорний стрибок.

Ігри XVII Олімпіади ознаменувались появою чемпіонів серед легкоатлетів України. Чемпіоном став Володимир Голубничий – ходьба на 20 км.

Золоті медалі в легкій атлетиці також завоювали Людмила Лисенко (біг на 800 м), Вера Крепкіна (стрибки у довжину), Віктор Цибуленко (метання спису).

Золоту медаль серед богатирів важкої ваги здобув киянин Іван Богдан (класична боротьба).

Ігри XVIII Олімпіади, Токіо, 1964 р.

34 спортсмени України – 13 золотих, 12 срібних, 7 бронзових медалей.

Золоті медалі завоювали ветерани спортивної гімнастики – Лариса Латиніна (вільні вправи і командна першість), Поліна Астахова (бруси і командна першість), Борис Шахлін (перекладина).

З'явилася перша володарка золотої медалі з плавання – 16-річна школярка з Севастополя Галина Прозуменщикова ¹ (200 м брасом).

Першим серед українських фехтувальників здобув золоту медаль шпажист Григорій Крисс ².

Валерій Брумелль став чемпіоном Олімпіади у стрибках у висоту.

Серед штангістів важкої ваги золоту медаль у напруженій боротьби виграв Леонід Жаботинський.

Золотими медалями відзначені виступи веслувальників: черкасець Андрія Химича (каное-двійка), Володимир Морозов (байдарка-четвірка).

Переможцями Ігор у волейбольному турнірі стали харків'янин Юрій Поярков, Юрій Венгеровський та одесит Едуард Сибіряков.

Цікаво знати:

¹ За два місяці до олімпійського старту галина прозуменщикова потрапила на операційний стіл з гострим апендицитом. Вже через 10 днів після операції вона повернулася на доріжки басейну.

² Григорій Крисс – «незручний» для суперників – він лівша і мав блискавичну реакцію. Шпажисти жартували, що виставлений на мить мізинець з-під гарди шпаги. Дає можливість Григорію миттєво вразити суперника.

Ігри XIX Олімпіади, Мехіко, 1968 р.

51 спортсмен з України – 14 золотих, 10 срібних та 8 бронзових медалей.

Серед тих українських спортсменів, які домоглися особистих перемог на XIX Олімпіаді, першим слід назвати видатного майстра вітрильного спорту киянина Валентина Манкіна (клас одиночок "Фінн")

Серед олімпійських чемпіонів з вільної боротьби вперше з'явилося ім'я представника України – Бориса Гуревича ¹, який став переможцем у середній ваговій категорії (до 87 кг).

Золоті медалі завоювали вже добре відомі спортсмени Володимир Голубничий та Леонід Жаботинський.

Семеро представників України стали олімпійськими чемпіонами з волейболу: кияни Володимир Іванов та Борис Терещук, одесити Євгеній Лапинський та Віктор Михальчук, харків'яни Юрій Поярков та Васіліус Матушевас, луганчанин Володимир Беляєв.

Золотою медалю за перемогу в командному заліку був нагороджений львівський шабліст Віктор Сидяк.

Володарями золотих медалей на байдарці-двійці стали Олександр Шапаренко із Сум та киянин Володимир Морозов. А до цього В.Шапаренко виборов срібну медаль на байдарці–одиночці.

Цікаво знати:

¹ Борис Гуревич позував скульптору Вучетичу при створенні скульптури «Перекуємо мечі на орала», що височить сьогодні перед будівлею ООН.

Ігри XX Олімпіади, Мюнхен, 1972 р.

71 спортсмен України вибороли 20 золотих, 7 срібних та 13 бронзових медалей.

Героєм Ігор XX Олімпіади визнано видатного спринтера Валерія Борзова. Першим з європейців В.Борзов завоював на одній Олімпіаді золоті медалі за перемогу в бігу на 100 і 200 м, а також срібну нагороду в естафеті 4x100 м.

Спортивним бійцем найвищого класу продемонстрував себе десятиборець з Одеси Микола Авилов. Він виграв золоту медаль зі світовим рекордом (8454 очка).

З першої ж спроби став олімпійським чемпіоном киянин Анатолій Бондарчук (метання молоту).

На яхті класу "Темпест" золото здобули Валентин Манкін і Віталій Дирдира з Київа

Великого успіху досягли веслярі на байдарках і каное. Юлія Рябчинська з Одеси та Олександр Шапаренко були першими на байдарках одиночках. Харків'янка Катерина Куришко (Нагірна) перемогла на байдарці-двійці. Кияни Юрій Філатов, Юрій Стеценко і Володимир Морозов випередили усіх на байдарці-четвірці.

Одесит Яків Железняк у стрільбі по мішені "бігучій кабан" став чемпіоном із світовим рекордом – 569 очок.

Киянин Володимир Семенець і харків'янин Ігор Целовальников перемогли у велоперегонах на треку (тандем).

Вперше олімпійськими чемпіонами стали баскетболісти Анатолій Поливода і Сергій Коваленко.

Серед майстрів водного поло олімпійським чемпіоном став Олексій Баркалов ¹.

Чемпіонами Ігор XX олімпіади з велосипедного спорту (трек) у гонці на тандемах стали Володимир Семенець та Ігор Целовальников.

Павло Ледньов та Борис Онищенко здобули перемогу у змаганнях з сучасного п'ятиборства в командній першості.

Цікаво знати:

¹ Олексій Баркалов зіграв за збірну команду країни більше матчів (412, ніж будь який інший ватерполіст світу, за що його ім'я було внесено до книги рекордів Гіннеса.

Ігри XXI Олімпіади, Монреаль, 1976 р.

96 спортсменів України отримали 28 золотих, 21 срібну та 21 бронзову медаль.

У перший день Олімпіади чемпіоном в командних велоперегонах на 100 км став Анатолій Чуканов з Луганська.

Золоті нагороди завоювали також Сергій Петренко (Одеса) – веслування на каное 500 і 1000 м; Сергій Нагорний (Хмельницький) – байдарка-двійка; 500 м – срібло, 1000 м – золото.

Перше місце на байдарці-четвірці зайняли Юрій Філатов (Київ) та Сергій Чухрай (Нова Каховка).

Метальник молота Юрій Седих піднявся на найвищу сходинку п'єдесталу встановивши, до того ж, новий олімпійський рекорд, а його тренер, олімпійський чемпіон попередніх Ігор А.Бондарчук став третім.

Олександр Колчинський впевнено переміг у важкій категорії (понад 100 кг) у змаганнях з греко-римської боротьби.

Золоті медалі також здобули: Павло Пінігін (боротьба вільна до 74 кг), Сергій Новиков – перший з дзюдоїстів важкої ваги.

Окрім того, чемпіоном Ігор XXI Олімпіади з важкої атлетики у ваговій категорії до 67,5кг став львів'янин Петро Король.

Раїса Курв'якова та Наталія Климова здобули золото у змаганнях з баскетболу.

Олімпійськими чемпіонами стали гандболісти: Михайло Іщенко, Сергій Кушнирюк, Юрій Лагутін, Олександр Резанов. У жінок – Людмила Бобрусь, Тетяна Макарець, Тетяна Глущенко, Галина Захарова, Лариса Карлова, Марія Літошенко, Ніна Лобова, Тетяна Макарець, Людмила Панчук, Зінаїда Турчина, Наталія Шерстюк. Любов Одинокова.

Ігри XXII Олімпіади, Моква, 1980 р.

92 спортсмени України отримали 41 золоту, 19 срібних та 18 бронзових медалей.

Золотими медалістами зокрема були плавці Сергій Фесенко (Київ) – плавання, 200м батерфляй та Олександр Сидоренко (Маріуполь) – комплексне плавання на 400м

Надія Ткаченко (Донецьк) стала переможцем змагань у легкоатлетичному п'ятиборстві, встановивши при цьому світовий рекорд.

Ще одне легкоатлетичне золото принесла в скарбницю Надія Олізаренко у бігу на 800 м і також зі світовим рекордом

Зі світовим рекордом та золотою медаллю відповідно закінчив змагання у метанні молоту Юрій Сєдих. Відзначився золотом і український штовхальник ядра з Кременчука - Володимир Киселев

Винагороду найвищого гатунку в естафеті 4x400м здобули Тетяна Пророченко (Запоріжжя) і Ніна Зюськова (Донецьк) в жіночій команді та Віктор Бураков – у чоловічій.

Ще одне олімпійське золото здобув Олександр Колчинський у греко-римській боротьбі класична (вага понад 100кг).

Брати Анатолій та Сергій Белоглазов (Київ) стали чемпіонами Ігор в Москві з вільної боротьби (у вагових категоріях, відповідно, до 52кг та до 57кг).

Ілля Мате (Донецьк) також поповнив українську олімпійську скарбницю золотом, яке здобув у змаганнях з вільної боротьби (вага до 100кг)

Султан Рахманов (Дніпропетровськ) – переможець змагань з важкої атлетики у ваговій категорії понад 110кг.

У веслуванні на каное (500м) кращим виявився херсонець Сергій Пострехін. На дистанції 1000м він здобув ще срібло.

Василь Юрченко (Цюрупінск) – веслування на каное (двійка) 1000 м

Дві золоті медалі на Іграх в Москві здобув Сергій Чухрай (Нова Каховка) – веслування на байдарці-двійці на дистанціях 500 і 1000 м

Київський спортсмен Валентин Манкін відзначився золотом у вітрильному спорті, клас яхт "Зірковий", разом з ним і шкотовий Олександр Музиченко

Не залишилося без золота і українське фехтування на рапірах. Так, у цій дисципліні перемогу здобув Володимир Смірнов (Київ).

Вдруге поспіль золотом відзначились наші гандболістки – Людмила Порадник, Ольга Зубарева, Лариса Карлова, Тетяна Кочергіна, Наталя Лук'яненко, Любов Одинокова, Ірина Пальчикова, Зінаїда Турчина, Наталя Тимошкіна, Валентина Лутаєва.

Волейболісти-чоловіки – Федір Лащонов, Валерій Кривов (Луганськ), Юрій Панченко (Київ) також привезли додому золоті олімпійські медалі.

Не залишилась без золота і наша спортивна гімнастика. Стела Захарова (Київ) та Богдан Макуц (Львів) у командній першості піднялися на найвищу сходинку п'єдесталу.

У командній першості в кінному спорті з подолання перешкод та виїздки перемогу українській команді принесли відповідно Віктор Погановський (Миколаїв) та Віра Місевич (Київ).

У змаганнях з сучасного п'ятиборства в командній першості золото українцям привіз Павло Ледньов.

Нагороду найвищого гатунку Україна отримала і у змаганнях з водного поло, яку приніс їй Олексій Баркалов (Київ)

У гонці переслідуванні на 4000 м золото здобув Валерій Мовчан (Херсон)

Ігри XXII Олімпіади, Лос-Анджелес, 1984 р.

У травні 1984 року Політбюро ЦК КПРС прийняло рішення про недоцільність участі радянських спортсменів в Іграх олімпіади у Лос-Анджелесі. В результаті від участі в іграх після СРСР відмовилися усі соціалістичні країни (за винятком Румунії), Ангола, Афганістан, Лаос, Ефіопія (що певною мірою залежали від СРСР).

Наслідком бойкоту стало те, що спортсмени згаданих країн (серед яких багато претендували на олімпійські нагороди) не з власної волі опинилися поза цими Іграми, а чотирирічна напружена підготовка не могла бути реалізована.

Зважаючи на це, керівниками спортивних організацій країн соціалістичного співтовариства у червні 1984 року було прийнято рішення про проведення турнірів «Дружба-84». До їхньої програми увійшли 24 олімпійські види спорту, а також настільний теніс, жіноча кульова стрільба і самбо.

Під час турніру було встановлено 12 світових рекордів та продемонстровано 72 результати, що перевищили олімпійські рекорди, встановлені на Іграх у Лос-Анджелесі.

Ігри XXIV Олімпіади, Сеул, 1988 р.

103 спортсмени України вибороли 21 золоту, 17 срібних та 25 бронзових медалей.

«Проривом» цих Ігор можна вважати українського стрибуну із жердиною Сергія Бубку¹, який здобув золото.

Чемпіонами Ігор XXIV Олімпіади з баскетболу стали українські спортсмени Олександр Білостінний та Олександр Волков.

У складі збірної команди СРСР з футболу олімпійськими чемпіонами стали Володимир Лютий, Олексій Михайличенко, Олексій Чередник, Володимир Татарчук та Вадим Тищенко.

У стендовій стрільбі (траншейний стенд) переможне золото отримав Дмитро Монаков.

Окремі дисципліни легкої атлетики також стали золотими для українських спортсменів. Зокрема, Марія Пінігіна та Людмила Джигалова у складі команди в естафетному бігу 4x400м здобули золото. Тетяна Самолеко продемонструвала найвищий результат в бігу на 3000м. В естафетному бігу 4x100м олімпійське золото отримав Віктор Бризгін, а Геннадій Авдєєнко став чемпіоном у стрибках у висоту.

Ольга Стражева здобула перемогу у змаганнях зі спортивної гімнастики.

Чемпіоном Ігор у Сеулі з вільної боротьби (вагова категорія до 57кг) став Сергій Белоглазов.

У ігрових видах спорту, зокрема у гандболі (Олександр Романов) та волейболі (Ольга Шкурнова) наша команда отримала поповнення золотими олімпійськими винагородами.

Цікаво знати:

¹ Сергій Бубка встановив 35 світових рекордів (останній бм 15см встановлено у 1993 р.), за що його ім'я було занесено до Книги рекордів Гіннеса. Він першим подолав 6-метрову висоту у стрибках із жердиною. Лише у 2014 році француз Рено Лавіллені вдалося встановити новий світовий рекорд, перевершивши попередній на 1см (змагання у Донецьку).

Ігри XXV Олімпіади, Барселона, 1992 р.

82 спортсмени України отримали 17 золотих, 14 срібних, 9 бронзових медалей у складі Об'єднаної команди СНД.

Доволі значний внесок на цих Іграх до української олімпійської скарбниці зробили спортивні гімнасти. Так, дві золоті медалі здобула Тетяна Гуцу (Одеса) зі спортивної гімнастики у багатоборстві і командній першості. Дворазовою олімпійською чемпіонкою зі спортивної гімнастики була і Тетяна Лисенко (Херсон), а саме у командній першості та вправах на колоді. Золоті медалі принесли Україні і Рустам Шаріпов (Харків), Григорій Мілютін та Ігор Коробчинський (Луганськ) у командній першості зі спортивної гімнастики.

Відзначилась цього разу і художня гімнастика. Золото в особистій першості здобула Олександра Тимошенко (Київ).

Легкоатлетки Людмила Джиганова (Харків) та Ольга Бризгіна (Луганськ) отримали командне олімпійське золото в естафетному бігу 4x400м.

Сергій Бебешко та Юрій Гаврилов (Київ) у складі команди з гандболу також піднялися на найвищу сходинку п'єдесталу.

Чемпіоном Ігор з греко-римської боротьби у ваговій категорії до 48кг став Олег Куреченко.

Григорій Погосов та Вадим Гутцайт (Київ) отримали перемогу у командній першості у фехтуванні на шаблях.

Баскетболістки Олена Жирко та Марина Ткаченко (Київ) завоювали баскетбольне золото.

Ігри XXVI Олімпіади, Атланта, 1996

234 спортсмени представляли нашу країну на основних змаганнях та завоювали значну кількість нагород. 23 завойовані олімпійські медалі (9 золотих, 2 срібні, 12 бронзових) вивели збірну команду України на гідне – дев'яте місце у командному заліку.

Золотими олімпійськими чемпіонами на цих Іграх були:

Євген Браславець та Ігор Матвієнко – вітрильний спорт (клас “470”),
 Володимир Кличко ¹ – бокс (вагова категорія понад 91кг),
 Інеса Кравець ² – легка атлетика (потрійний стрибок),
 В'ячеслав Олійник – греко-римська боротьба (вагова категорія 90кг),
 Лілія Подкопаєва – дворазова олімпійська чемпіонка зі спортивної гімнастики (особиста першість у багатоборстві та у вільних вправах),
 Серебрянська Катерина – чемпіонка з художньої гімнастики в особистій першості (у багатоборстві),
 Таймазов Тимур – важка атлетика (вагова категорія до 108кг),
 Шаріпов Рустам – спортивна гімнастика (вправи на брусах).

Срібні медалі здобули:

Світлана Мазій, Діна Міфтахутдінова, Інна Фролова та Олена Рожина – веслування академічне у складі екіпажу четвірки парної.
 Лілія Подкопаєва – гімнастика спортивна (вправи на колоді).

Бронзові нагороди отримали:

Інга Бабакова – легка атлетика (стрибки у висоту),
 Олександр Багач – легка атлетика (штовхання ядра),
 Олена Вітриченко – гімнастика художня (особиста першість у багатоборстві),
 Денис Готфрід – важка атлетика (вагова категорія до 99кг),
 Юрій Єрмаков, Рустам Шаріпов, Григорій Мілютін, Ігор Коробчинський, Олександр Світличний, Володимир Шаменко, Олег Косяк – гімнастика спортивна (командна першість),
 Заза Зазіров – боротьба вільна (вагова категорія до 68кг),
 Андрій Калашніков – боротьба греко-римська (вагова категорія до 52кг),
 Олег Кірюхін – бокс (вагова категорія до 48кг),
 Олена Пахольчик та Руслана Таран – вітрильний спорт (клас «470»),
 Садовнича Олена – стрільба з лука (особисті змагання),
 Тедеев Ельбрус – боротьба вільна (вагова категорія до 62кг).

Цікаво знати:

¹ *Володимир Кличко не залишив й шансу своїм суперникам на ринг Ігор в Сідней. Сенсаційним у цій перемозі українського боксера було те, що протягом дуже тривалого часу (з 1964 до 1992 року) олімпійськими чемпіонами у суперважкій категорії ставали лише темношкірі боксери зі США, Куби та Канади.*

² *Інеса Кравець перша олімпійська чемпіонка у потрійному стрибку, адже ця дисципліна була вперше представлена на Іграх 1996 року.*

Ігри XXVII Олімпіади, Сідней, 2000

Україну на Іграх у Сідней представляли 234 атлети, які вибороли, як і на попередніх Іграх, 23 олімпійські нагороди, серед яких 3 золоті, 10 срібних та 10 бронзових медалей.

Одним із найгучніших тріумфів на Іграх XXVII Олімпіади у змаганнях з плавання став блискучий виступ 18-річної української спортсменки Яни Клочкової ¹. На доріжках олімпійського басейну, встановивши світовий та олімпійський рекорди, Яна впевнено перемогла на дистанції 400м комплексним плаванням. А у комплексному плаванні на 200 м також фінішувала першою, встановивши новий олімпійський рекорд.

Микола Мільчев отримав золото у змаганнях зі стендової стрільби (круглий стенд).

Срібні медалі здобули:

Олександр Береш, Валерій Гончаров, Роман Зозуля, Руслан Мезенцев, Валерій Перешкура та Олександр Світличний – срібні призери Олімпіади зі спортивної гімнастики у командній першості,

Наталія Бурдейна, Катерина Сердюк, Олена Садовнича – стрільба з лука (командні змагання),

Євген Буслевич – боротьба вільна (у ваговій категорії до 58кг),

Сергій Доценко – бокс (у ваговій категорії до 67кг),

Яна Клочкова – плавання на дистанції 800м вільним стилем,

Андрій Котельник – бокс (у ваговій категорії до 60кг),

Сергій Матвеев, Олександр Симоненко, Олександр Феденко, Сергій Чернявський – срібні призери з велосипедного спорту (трек) у командній гонці переслідування на 4000м,

Денис Силантьєв – плавання на дистанції 200м батерфляєм,

Давид Солдадзе – боротьба греко-римська (у ваговій категорії до 97кг),

Оксана Цигульова – стрибки на батуті.

Бронзові медалі:

Олександр Береш – гімнастика спортивна (особиста першість у багатоборстві),

Олена Говорова – легка атлетика (потрійний стрибок),

Сергій Данильченко – бокс (вагова категорія до 54кг),

Олена Жупіна та Анна Сорочкіна – стрибки у воду (синхронні стрибки з трампліну),

Руслан Машуренко – дзюдо (вагова категорія до 90кг),

Олена Пахольчик та Таран Руслана – вітрильний спорт (клас «470»),

Володимир Сидоренко – бокс (вагова категорія до 51кг),

Андрій Федчук – бокс (вагова категорія до 81кг),

Роман Щуренко – легка атлетика (стрибки у довжину),

Ірина Янович – велоспорт (спринтерська гонка на 1000м).

Цікаво знати:

¹ *За виняткові спортивні досягнення на Олімпійських іграх, піднесення спортивного авторитету України в світі Яні Клочковій присвоєно звання Героя України.*

Ігри XXVIII Олімпіади, Афіни, 2004

Збірну команду України представляли 245 спортсменів, які здобули 23 олімпійські нагороди (9 золотих, 5 срібних та 9 бронзових), що принесло у загальному заліку 12-е місце.

Золоті медалі:

Ельбрус Тедеев виборов олімпійську нагороду найвищого гатунку здобувши титул олімпійського чемпіона у вільній боротьбі (у ваговій категорії до 66кг),

Юрій Білоног – легка атлетика (штовхання ядра),

Валерій Гончаров – спортивна гімнастика (вправи на брусах),

Яна Клочкова – дворазова олімпійська чемпіонка ігор XXVIII Олімпіади з плавання на дистанціях 200 і 400м комплексного плавання (загалом 4 золотих і 1 срібна олімпійські медалі),

Олена Костевич – стрільба стендова (пневматичний пістолет),

Ірина Мерлені-Мельник – чемпіонка Ігор в Афінах з вільної боротьби (вагова категорія до 48кг),

Юрій Нікітін – стрибки на батуті,

Скакун Наталія – важка атлетика (вагова категорія до 63кг).

Срібні медалі:

Роман Гонтюк – дзюдо (вагова категорія до 81кг),

Ганна Калініна, Світлана Матевушева та Руслана Таран – вітрильний спорт (клас «Інглінг»),

Георгій Леончук та Родіон Лука – вітрильний спорт (клас «49-ег»),

Олена Красовська – легка атлетика (біг на 110м з бар'єрами),

Ігор Разорьонов – важка атлетика (вагова категорія до 105кг).

Бронзові медалі:

Анна Безсонова – гімнастика художня (в особистій першості),

Наталя Борисенко, Анастасія Бородіна, Ганна Бурмистрова, Марина Вергелюк, Ірина Гончарові, Лариса Заспа, Наталія Ляпіна, Галина Маркушевська, Олена Радченко, Оксана Райхель, Ганна Сюкало, Олена Цигиця, Тетяна Шинкаренко, Людмила Шевченко та Олена Яценко – гандбол,

Сергій Гринь, Сергій Білоусенко, Леонід Шапошников та Олег Ликов – веслування академічне у складі екіпажу четвірки,

Віктор Рубан, Дмитро Грачов та Олександр Сердюк – стрільба з лука (командні змагання),

Андрій Сердінов – плавання 9дистанція 100м батерфляєм),

Вікторія Стьопіна – легка атлетика (стрибки у висоту),

Тетяна Терещук-Антіпова – легка атлетика (біг на 400м з бар'єрами),

Владислав Третяк – фехтування (особиста першість),

Олена Череватова, Тетяна Семікіна, Осипенко Інна та Анна Балабанова – веслування у складі екіпажу байдарки-четвірки.

Ігри XXIX Олімпіади, Пекін, 2008

Участь в Іграх прийняли 254 спортсмена збірної команди України, котрі у підсумку здобули 27 олімпійських медалей різного гатунку (7 золотих, 5 срібних, 15 бронзових).

Золоті медалі:

Однією з найгучніших сенсацій Ігор в Пекіні став виступ жіночої збірної команди України з фехтування на шаблях у командній першості (дисципліна вперше включена у програму Ігор Олімпіад).

Українська команда шаблістом у складі Ольги Харлан, Олени Хомрової, Галини Пундик та Ольги Жовнір піднялася на найвищу сходинку олімпійського п'єдесталу.

Василь Ломаченко ¹ здобув золото в боксерському поєдинку у ваговій категорії до 57кг.

Олександр Петрів – переможець Ігор зі швидкісної стрільби з пістолета на 25м.

Артур Айвазян – стрільба з малокаліберної гвинтівки, положення «лежачи».

Віктор Рубан – чемпіон зі стрільби з лука в особистій першості.

Наталія Добринська – легка атлетика (семиборство).

Інна Осипенко-Радамська – веслування на байдарці-одиночці.

Срібні медалі:

Ольга Коробка – важка атлетика (вагова категорія понад 75 кг),

Ірина Ліщинська – легка атлетика (біг на 1500м),

Андрій Стаднік – вільна боротьба (вагова категорія до 66 кг),

Юрій Сухоруков – кульова стрільба з малокаліберної гвинтівки з трьох положень «лежачи», «з коліна» та «стоячи».

Василь Федоришин – вільна боротьба (вагова категорія до 60 кг).

Бронзові медалі:

Антонова Олена – легка атлетика (метання диску),

Анна Безсонова – художня гімнастика (особиста першість),

Армен Варданян – греко-римська боротьба (вагова категорія до 66 кг),

Олександр Воробйов – спортивна гімнастика (вправи на кільцях),

В'ячеслав Глазков – бокс (вагова категорія понад 91кг),

Роман Гонтюк – дзюдо (вагова категорія до 81 кг),

Наталія Давидова – важка атлетика (вагова категорія до 69 кг),

Тарас Данько – вільна боротьба (вагова категорія до 84 кг),

Леся Калітовська – велосипедний спорт (індивідуальна гонка переслідування),

Ілля Кваша та Олексій Пригоров – стрибки у воду (синхронні стрибки з трампліну)

Ірина Мерлені-мельник – боротьба вільна (вагова категорія до 48 кг),

Вікторія Терещук – сучасне п'ятиборство (особиста першість),

Наталія Тобіас – легка атлетика (біг на 1500 м),

Юрій Чебан – веслування на каное (каное-одиночка),

Денис Юрченко – легка атлетика (стрибки з жердиною).

Цікаво знати:

¹ Василь Ломаченко вже у першому раунді фіналу з представником Франції Хедафі Джелхіром завершив бій нокаутом. Василя до того ж було визнано найкращим боксером олімпійського турніру і нагороджено почесним Кубком Вела Баркера.

Ігри XXX Олімпіади, Лондон, 2012

Збірна команда України на цих Іграх була представлена 238 спортсменами у 21 виді спорту і виборола 20 олімпійських нагород (6 золотих, 5 срібних та 9 бронзових).

Золоті нагороди:

Перше золото Україні принесла Яна Шемякіна, яка здобула перемогу у змаганнях з фехтування на шпагах (особиста першість).

Катерина Тарасенко, Наталія Довгодько, Анастасія Коженковата та Яна Дементьєва здобули золото в академічному веслуванні (парні четвірки).

Олексій Торохтій здобув золото у змаганнях з важкої атлетики (вагова категорія до 105кг).

Золотом українську олімпійську скарбницю поповнив Юрій Чебан, ступивши на найвищу сходинку п'єдесталу як переможець змагань з веслування на каное (каное-одиначка на 200м).

Олександр Усик та Василь Ломаченко здобули найвищу нагороду у змаганнях з боксу у вагових категоріях до 91 та 60кг відповідно.

Срібні медалі:

Інна Осипенко-Радомська – веслування на байдарках (одиначка) на дистанціях 500 і 200м.

Олександр П'ятниця – легка атлетика (метання спису).

Денис Берінчик – бокс (вагова категорія до 64кг).

Валерій Андрійцев – вільна боротьба (вагова категорія до 96кг).

Бронзові медалі:

Олена Костевич – стрільба кульова (пістолет, 25м).

Ольга Харлан – фехтування на шаблях (особиста першість).

Ольга Саладуха – легка атлетика (потрійний стрибок).

Ігор Радівілов – спортивна гімнастика (опорний стрибок).

Олеся Повз, Христина Стуй, Марія Ремень та Єлизавета Бризгіна – легка атлетика (естафета 4x100м).

Тарас Шелест юк – бокс (вагова категорія до 69кг).

Олександр Гвоздик – бокс (вагова категорія до 81кг).

Ігри XXXI Олімпіади, Ріо-де-Жанейро, 2016

На Іграх Олімпіади у Бразилії українські олімпійці вибороли 11 медалей: 2 золоті, 5 срібних та 4 бронзових. У медальному заліку Україна посіла 31 місце. 205 спортсменів України взяли участь у змаганнях з 27 видів спорту.

Золоті медалі:

Олег Верняєв – спортивна гімнастика (паралельні бруси).

Юрій Чебан – веслування на байдарках і каное (каное-одиночки, 200 м).

Срібні медалі:

Сергій Куліш – стрільба (пневматична гвинтівка, 10 м).

Олег Верняєв – спортивна гімнастика (абсолютна першість).

Ольга Харлан, Аліна Комащук, Олена Кравацька, Олена Вороніна – фехтування (командна шабля).

Жан Беленюк – греко-римська боротьба (до 85 кг).

Павло Тимощенко – сучасне п'ятиборство.

Бронзові медалі:

Ольга Харлан – фехтування (індивідуальна шабля).

Богдан Бондаренко – легка атлетика (стрибки у висоту).

Тарас Міщук, Дмитро Янчук – веслування на байдарках і каное (каное-двійки, 1000 м).

Ганна Різатдінова – художня гімнастика (індивідуальне багатоборство).

Ігри XXXII Олімпіади, Токіо, 2020

На Ігри XXXI Олімпіади в Токіо Україна попередньо делегувала 158 спортсменів. На момент початку Ігор кількість атлетів скоротилася до 153 через відсутність тенісистки Марти Костюк (травма), триатлоністки Юлії Єлістратової (відсторонена від змагань Всесвітньою агенцією з тестування), легкоатлетів Ігора Главана (дискваліфікація), Наталії Пироженко-Чорномаз, Михайла Гаврилюка та Назара Коваленка.

Спортсмени України здобули на Іграх в Токіо 19 медалей: 1 - золоту, 6 срібних, 12 бронзових нагород. Плавцю Михайлові Романчуку та каноїстці Анастасії Лузан - вдалося двічі здобути олімпійську нагороду. Україна завоювала місце у ТОП-20 серед 206 країн-учасниць за загальною кількістю здобутих нагород. 23 українських спортсмена посіли 4-6 місця у фінальних змаганнях.

Золоті медалі:

Жан Беленюк (греко-римська боротьба).

Срібні медалі:

- Михайло Романчук (плавання, 1500 м вільним стилем).

- Парвіз Насібов (греко-римська боротьба, 67 кг).

- Анжеліка Терлюга (карате, до 55 кг).

- Людмила Лузан та Анастасія Четверікова (веслування на байдарках і каное, каное-двійка, 500 м).

- Олександр Хижняк (бокс, до 75 кг).

- Олена Старікова (велоспорт-трек, спринт).

Бронзові медалі:

- Дар'я Білодід (дзюдо, 48 кг).

- Ігор Рейзлін (фехтування, шпага).

- Олена Костевич та Олег Омельчук (кульова стрільба, мікст).

- Михайло Романчук (плавання, 800 метрів вільним стилем).

- Еліна Світоліна (теніс).

- Алла Черкасова (жіноча боротьба, 68 кг).

- Ірина Коляденко (жіноча боротьба, 62 кг).

- Марта Федіна та Анастасія Савчук (артистичне плавання, дует).
- Людмила Лузан (веслування на байдарках і каное, каное-одиночка, 200 м).
- Станіслав Горуна (карате, до 75 кг).
- Владислава Алексієва, Марина Алексієва, Катерина Резнік, Анастасія Савчук, Ксенія Сидоренко, Марта Федіна, Аліна Шинкаренко, Єлизавета Яхно (артистичне плавання, група).
- Ярослава Магучіх (легка атлетика, стрибки у висоту).

Ігри XXXIII Олімпіади, Париж, 2024

Від 26 липня до 11 серпня 2024 року в Парижі тривали літні Олімпійські ігри 2024. Україну на XXXIII літній Олімпіаді представляли 140 атлетів, які виступили у 23 видах спорту.

За період незалежності нашої держави українські спортсмени вибороли **151** нагород у Іграх Олімпіад та 9 – на зимових Олімпійських іграх (Табл.1,2).

Золоті медалі:

- Ольга Харлан, Олена Кривацька, Аліна Комащук і Юлія Бакастова (фехтування на шаблях, командна першість).
- Ярослава Магучіх (легка атлетика, стрибки у висоту).
- Олександр Хижняк (бокс, вагова категорія до 80 кг).

Срібні медалі:

- Сергій Куліш (кульова стрільба, стрільба з гвинтівки з трьох положень на дистанції 50 метрів).
- Ілля Ковтун (спортивна гімнастика, паралельні бруси).
- Парвіз Насібов (греко-римська боротьба, вагова категорія до 67 кг).
- Людмила Лузан та Анастасія Рибачок (веслування, каное-двійка на 500 метрів).
- Ірина Коляденко (вільна боротьба, вагова категорія до 62 кг).

Бронзові медалі:

- Ольга Харлан (фехтування на шаблях, особиста першість).
- Ірина Геращенко (легка атлетика, стрибки у висоту).
- Михайло Кохан (легка атлетика, метання молота).
- Жан Беленюк (греко-римська боротьба, вагова категорія до 87 кг).

Загалом на Олімпіаді-2024 було розіграно 329 комплектів медалей у 32 видах спорту. Україна була представлена найменшою кількістю спортсменів у своїй історії на Олімпійських іграх. Перед цим антирекорд (155 атлетів) був на Іграх-2020, які через пандемію коронавірусу відбулися 2021 року. Впродовж турніру Україна виборола 12 нагород: 3 золотих (1 — легка атлетика, 1 — фехтування, 1 — бокс), 5 срібних (2 — боротьба, 1 — кульова стрільба, 1 — спортивна гімнастика, 1 — веслування на байдарках і каное) і 4 бронзових (2 — легка атлетика, 1 — боротьба, 1 — фехтування).

Таблиця 1

Медалі спортсменів України на Іграх Олімпіад (з 1996 р.)

Ігри Олімпіади			Золото	Срібло	Бронза	Загалом
XXVI	1996	Атланта, США	9	2	12	23
XXVII	2000	Сідней, Австралія	3	10	10	23
XXVIII	2004	Афіни, Греція	8	5	9	22
XXIX	2008	Пекін, Китай	7	4	11	22
XXX	2012	Лондон, Велика Британія	5	4	10	19
XXXI	2016	Ріо де Жанейро, Бразилія	2	5	4	11
XXXII	2020	Токіо, Японія	1	6	12	19
XXXIII	2024	Париж, Франція	3	5	4	12

4. Спортсмени України на зимових Олімпійських іграх (після 1956 р.)

Рівень розвитку різних зимових видів спорту і результати виступів спортсменів України на зимових олімпійських іграх в силу кліматичних умов і історичних традицій не були суттєвими.

На VII Зимових олімпійських іграх в Кортіна д'Ампеццо (1956 р.) українських спортсменів не було зовсім. Тоді команда СРСР вперше брала участь у Зимових олімпійських іграх. Таке положення зберігалось і на наступних Зимових олімпійських іграх аж до 1976 року.

На початку 70-х років в Україні були здійснені комплексні заходи для розвитку зимових видів спорту – реконструкція і будівництво спортивних баз, залучення відомих фахівців, створення відділень у спортивних школах центрів підготовки із зимових видів спорту.

На XII Зимових олімпійських іграх в Інсбруку (1976) вперше виступили два українських спортсмени – Іван Бяков (біатлон) і І.Тарасова (ковзани, біг). І.Бяков завоював золоту медаль у складі команди біатлоністів в естафеті 4x10 км.

На наступних Зимових олімпійських іграх брали участь декілька спортсменів України, проте олімпійських нагород їм не вдалося завоювати.

На XIV Зимових олімпійських іграх у Сараєво (1984) Олександр Батюк отримав срібну медаль у складі команди з лижної естафети 4x10 км.

На XVI Зимових олімпійських іграх в Альбервіллі (1992) Віктор Петренко став олімпійським чемпіоном у фігурному катанні, а Андрій Житник отримав золоту медаль у складі команди хокеїстів.

У лютому 1994 р. вперше в історії спорту на XVII Зимових олімпійських іграх в Ліллекхаммері взяла участь делегація незалежної України. Дебют видався досить вдалим – золота і бронзова медалі.

Олімпійською чемпіонкою вперше стала українська спортсменка Оксана Баюл, здобувши перемогу у змаганнях з фігурного катання.

Срібло нашій команді принесла біатлоністка Валентина Цербе, яку вона виборола у гонці на 7,5км.

У Ліллекхаммері збірна команда України нараховувала 37 спортсменів – представників 10 видів спорту з 12, які входили у програму цих Ігор. Українські спортсмени взяли участь у 32 номерах олімпійської програми (всього – 61). Декілька спортсменів України увійшли в шістку найкращих в окремих номерах програми олімпійських змагань. Це фігурист Віктор Петренко (4 місце), Наталія

Шерстньова, яка у змаганнях з фрістайлу була п'ятою, п'яте місце посіла й команда біатлоністок (Є.Петрова, М.Склота, Є.Огурцова, В.Цербе) в естафеті 4x7,5 км.

У XXVIII Зимових Олімпійських Іграх, Нагано, 1998 нашою спортсменкою була завойована 1 (срібна) медаль - Петрова Олена (біатлон)

XX Зимові Олімпійські Ігри 2006, у Турині постали для української Олімпійської збірної бронзовими нагородами: Лілія Єфремова – біатлон (гонка на 7,5км); Гончаров Руслан – фігурне катання (спортивні танці); Грушина Олена – фігурне катання (спортивні танці)

XXI Зимові олімпійські ігри 2010 року у Ванкувері були для нашої збірної команди провальними, оскільки спортсменам не вдалося завоювати жодної олімпійської нагороди.

Складними в моральному сенсі виявилися для збірної команди України XXII Зимові олімпійські ігри в Сочі 2014 року, оскільки між Україною та Росією виник конфлікт на політичній ниві. Проте, це не завадило нашим спортсменам все ж завоювати дві винагороди (1 золото та 1 бронзу). В Сочі нашим спортсменам вдалося здобути «золото» в жіночій естафеті з біатлону (Віта Семеренко, Юлія Джима, Валя Семеренко, Олена Підгрушна) та «бронзу» в спринті (Віта Семеренко).

На XXXIII Зимових олімпійських іграх в Пхьончхані Олександр Абраменко виборов 1 золоту нагороду у фрістайлі. Завдяки Олександру Абраменко на наступних Зимових олімпійських іграх в Пекіні в 2022 р. скарбничка української збірної поповнилася ще однією срібною нагородою.

Таблиця 2

Медалі спортсменів України на Зимових олімпійських іграх (з 1994р.)

Зимові Олімпійські ігри			Золото	Срібло	Бронза	Загалом
XVII	1994	Ліллегамер, Норвегія	1	-	1	2
XVIII	1998	Нагано, Японія	-	1	-	1
XIX	2002	Солт-Лейк-Сіті, США	-	-	-	-
XX	2006	Турин, Італія	-	-	2	2
XXI	2010	Ванкувер, Канада	-	-	-	-
XXII	2014	Сочі, Росія	1	-	1	2
XXIII	2018	Пхьончхан, Південна Корея	1	-	-	1
XXIV	2022	Пекін, Китай	-	1	-	1

5. Олімпійці Львівщини

Майже сто років Україна йшла до свого самостійного олімпійського виступу. Галичина, де ідеї тіловиховання широко почали розвиватися саме з початком минулого століття, мала свого представника на олімпійській арені вже 1912 року у Стокгольмі. Ним став спринтер Владислав Понурський, котрий взяв участь у бігу на 200 і 400 метрів. І хоч до фіналу не дійшов і нагород не здобув, однак був першим учасником усесвітнього спортивного форуму з нашого міста. Коли ж Галичина перебувала у складі Австро-Угорщини, Польщі чи СРСР, то львівські спортсмени виступали під прапорами цих країн і таким чином були присутніми на Олімпійських іграх. З 1994 року вони стали виступати під синьо-жовтим прапором. За ці роки у літніх Олімпійських іграх 106 львів'ян брали участь у 19

видах спорту на олімпійській арені, звідки привезли 46 нагород – 15 золотих, 16 срібних, 15 бронзових.

Легка атлетика

В. Понурський – 1912, (біг на 200 та 400 м),
 С. Сосницький – 1924, (біг на 100 м та стрибки у довжину),
 К. Кухарський – 1936, (біг на 800 м – 4-й у фіналі),
 Б. Ганцаж – 1936,(марафон, 33-й на 56 учасників),
 Ю. Кутенко – 1956, 1960,(десятиборство, 4-й у Римі-1960),
 І. Чорнобай – 1956, (стрибки з жердиною, 13-е місце),
 І. Тер-Ованесян – 1960, 1964, 1968, 1972 (стрибки у довжину, бронзова медаль з результатом 804 см),
 Л. Борковський – 1964 (стрибки у довжину, не виконав каліф. норми, виступав ще 1968, 1972 – за Київ),
 Л. Цимош (Ясінська) – 1968(метання спису),
 П. Андреев – 1972 (біг на 10000 м),
 Й. Гамський – 1972 (метання молота),
 О. Дем'янюк – 1980 (стрибки у висоту),
 П. Тарновецький – 1988 (десятиборство),
 В. Радченко – 1992 (десятиборство, 12-е місце),
 А. Булковський – 1996 (біг на 800, 1500 м),
 Д. Дем'янюк – 2008, 2012 (стрибки у висоту).

Фехтування

Т. Фрідріх – 1928, 1932 (шабля, дворазовий бронзовий призер в команді),
 А. Франц – 1936 (шпага),
 І. Комаров – 1952 (рапіра),
 А. Плеханова – 1952 (рапіра),
 Є. Череповський – 1956, 1960 (бронза в команді 1956),
 В. Станкович – 1968, 1972, 1976 (рапіра, двічі – срібло в команді),
 В. Сидяк – 1968. 1972, 1976, 1980 (шабля, золото в команді – 1968),
 С. Міндергасов – 1988 (шабля, срібло в команді),
 Л. Васильєва – 2000 (рапіра),
 Г. Пундик, О. Харлак, О. Хомрова, О. Жовнір – 2008 (1 золото – командна першість),
 Я. Шемякіна – 2008, 2012 (шпага, 1 золото – особисто),
 К. Пантелєєва – 2012,
 А. Почкалова – 2012.

Водне поло

В. Берендюга – 1988,
 М.Смирнов – 1988,
 Д. Андреев – 1996,
 О. Єгоров – 1996,
 О. Потульницький – 1996,
 В. Рождественський – 1996,
 В Скуратов – 1996,
 Д. Стратан – 1996.

Плавання

Г. Андросов – 1956, 1960,
 Ф Дасаєв – 1956,
 Г. Прокопенко ¹ – 1960, 1964 (срібло особисто у 1964),
 В. Яковлева – 1964,
 Ю. Громак – 1968 (бронза – командна естафета),
 В. Немшилов – 1968 (бронза – командна естафета),
 Т. Прудникова (Зелікова) – 1972.

Цікаво знати:

¹ Прокопенко Георгій Якович винахідник сучасного виду техніки плавання брасом із «пізнім» вдихом.

Стрільба з лука

В. Ковпан – 1976 (срібло – особисто),
 К. Школьний – 1988,
 Н. Білуха – 1996,
 С. Антонов – 2000,
 В. Курченко – 2000,
 К. Палеха – 2004,
 Д. Грачов – 2004, 2012 (бронза – команда 2004),
 М. Івашко – 2008, 2012,
 К. Палеха – 2012,
 В. Марченко 2024.

Футбол

В. Кухар – 1924,
 М. Батш – 1924,
 С. Альбанський – 1936,
 Я. Васевич – 1936,
 М. Матіяс – 1936.

Гімнастика

В. Чукарін – 1952, 1956 (1952 – 4 золота; 2 срібла; 1956 – 3 золота; 1 срібло; 1 бронза)
 Д. Леонкін – 1952 (1 золото; 1 бронза)
 Б. Макуц – 1980 (1 золото)
 Л. Шеремета – 1996,
 Г. Тирик – 2000,
 А.Мельник 2024.

Велоспорт

К. Кшемінський – 1924,
 Ф. Костшембський – 1924,
 Ю. Дмитрієв – 1968,
 О. Гонченков – 1992,
 Я. Попович – 2004, 2008,
 Ю. Бірюкова – 2024.

Кінний спорт

А. Крулікевич – 1924,
Т. Коморовський – 1924,
М. Гутовський – 1936,
Я. Комаровський – 1936.

Кульова стрільба

А. Онищук – 1968,
Б. Мельник – 1972 (1 срібло),
Л. Леськів – 1996, 2000, 2004,
Ю Коростильова – 2004.
О. Петрів – 2008 (1 золото),
Р. Бондарук – 2008, 2012,
П. Коростильов – 2024.

Бокс

Р. Зауличний – 1992, 1996 (1992 – 1 срібло)
А. Котельник – 2000 (1 срібло)
О. Зубрихін – 2000,
Г. Чигаєв – 2008,
О. Усик – 2012 (1 золото).

Веслування на байдарках і каное

М. Слівінський – 1988, 1992, 1996, 2000,
Р. Бундз – 1996, 2000.

Сучасне п'ятиборство

П. Ледньов – 1968, 1972, 1976, 1980 (1968 – 1 срібло. 1 бронза; 1972 – 1 золото, 1 бронза; 1976 – 1 срібло; 1980 – 1 золото, 1 бронза),
В. Ткачук – 2000.

Вільна боротьба

С. Губринюк – 1996,
І. Мерлені – 2004 (1 золото),
О. Ващук – 2008,
Ю. Остапчук – 2008, 2012,
Н. Синишин – 2008,
А. Стаднік – 2008, 2012 (1 срібло 2008),
А. Квятковський – 2012,
О. Лівач 2024.

Важка атлетика

П. Король – 1976,
І. Шимечко – 2008, 2012.

Стрибки у воду

Т. Штир'ова-Волинкіна – 1972, 1976.

Теніс

Л. Савченко – 1988.

Дзюдо

Т. Беляєва – 1996,
С. Дребот – 2012.

Художня гімнастика

- О. Паслась – 2004.
В. Передерій – 2008,
Ю. Слободян – 2008,
В. Ленишин – 2012.

Рекомендована література

Основна:

1. Булатова М. М. Енциклопедія олімпійського спорту в запитаннях і відповідях. Друге видання. – К.: Олімпійська література, 2011. – 400 с. – ISBN 978-966-8708-14-5.
2. Булатова М.М. Олімпійський рух історія і сучасність : у 2 кн./М.М.Булатова, С.Н.Бубка, В.М.Платонов. – К., 2021.
3. Булатова М.М. Олімпійська спадщина України. Художній альбом. Кн. 1. – К. : Олімпійська література, 2016. – 128 с.
4. Булатова М.М. Олімпійська спадщина України. Художній альбом. Кн. 2. – К. : Олімпійська література, 2017. – 144 с.
5. Енциклопедія Олімпійського спорту України / за ред. В. М. Платонова. – Київ : Олімпійська література, 2005. – 464с. – ISBN 966-7133-71-0.
6. Лекції з дисципліни «Олімпійський спорт» (теми 1-10). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://bit.ly/3uTT0sz>
7. Олімпійська Хартія (чинна з 17 липня 2020 р.). [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://noc-ukr.org/about/officialdocuments/olimpiyska-khartiya/>.
8. Олімпійський рух в Україні : історія і сучасність / С.Н.Бубка, М.М.Булатова, В.М. Єрмолова, О.М.Вацеба та ін.; за заг.ред. С.Н.Бубки і М.М.Булатової. – Київ, 2021. – 304 с.
9. The Olympic Charter. [Електронний ресурс] – Режим доступу:<https://olympics.com/ioc/olympic-charter>

Допоміжна:

1. Бріскін Ю. Проблеми реалізації олімпійської освіти в умовах загальноосвітніх навчальних закладів / Юрій Бріскін, Мар'ян Пітин // Фізична культура, спорт та здоров'я нації : зб. наук. пр. Вінницьк. держ. пед. ун-ту імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2011. – Вип. 12, т. 1. – С. 13–17.
2. Булатова М. М. Енциклопедія олімпійського спорту в запитаннях і відповідях / М. М. Булатова. – Київ : Олімпійська література, 2009. – 400 с. – ISBN 978-966-8708-14-5.
3. Нерода Н. В. Другий етап розвитку сучасного олімпійського руху за авторською комплексно-фактологічною періодизацією / Нерода Н. В., Бріскін Ю. А. // Український журнал медицини, біології та спорту. – 2022. – № 7(2). – С. 296–302. <https://doi.org/10.26693/jmbs07.02.296>
4. Neroda N. Stages Of Development Of The Modern Olympic Movement In Accordance With The Author's Complex-Factual Periodization // Stan, Perspektywy I

Rozwój Ratownictwa, Kultury Fizycznej I Sportu W XXI Wieku. – 2022, Bydgoszcz. – p. 199–213. – ISBN 978-83-65507-69-3.

5. The First Stage of Development of the Modern Olympic Movement According to the Author's Complex-factual Periodization / Yevhen Prystupa, Yuriy Briskin, Neonila Neroda, Alina Perederiy, Iryna Svistelnyk // The 7th International Conference of the Universitaria Consortium in Physical Education, Sport and Physiotherapy. – Iasi, Romania, 2021. – pp. 427-433.

Інформаційні ресурси інтернет:

1. Мультимедійне забезпечення лекцій, демонстрація відеороликів з Ігор Олімпіад та Зимових Олімпійських ігор.

2. Національний Олімпійський комітет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.noc-ukr.org/>

3. Міжнародний Олімпійський комітет [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.olympic.org/>

4. Олімпійська арена [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://olimparena.com.ua/>